

U Zagrebu, 25. studenoga 2011.

Hrvatska agencija za poštu i
elektroničke komunikacije

Jurišićeva 13
10000 Zagreb

Predmet: Javna rasprava o prijedlogu Pravilnika o načinima i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih usluga iz čl. 34. ZEK-a
- dostava komentara

Poštovani,

U okviru otvorene javne rasprave prijedlogu Pravilnika o načinima i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih usluga iz čl. 34. ZEK-a (*dalje u tekstu: Pravilnik*), trgovačko društvo B.net Hrvatska d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 16/6 (*dalje u tekstu: B.net*), kao operator elektroničkih komunikacija, iznosi sljedeće komentare.

Prije svega, B.net se zahvaljuje na mogućnosti sudjelovanja te iznošenja argumenata u predmetnoj javnoj raspravi pred Hrvatskom agencijom za poštu i elektroničke komunikacije (*dalje u tekstu: Hakom*) koja je od velikog značaja za oblikovanje nastupa operatora na tržištu, kreiranje unutarnjih procedura te regulaciju odnosa s pretplatnicima.

UVOD

Pružanje usluga elektroničkih komunikacija svakako treba biti regulirano. Drukčiji stav se logički niti empirijski ne može zastupati nakon svih uspjeha regulacije (ponekad čak i nedovoljne). Uostalom, to nije hrvatska posebnost, već je to prihvatljivi europski standard čiji su korijeni u jednostavnoj i opće prihvatljivoj želji da se potrošačima omogući izbor i što kvalitetnija usluga.

Sasvim je razumljivo kako je regulatorna aktivnost potrebna praktički u svim segmentima na ovom tržištu koje konkurentnost poznaje niti puno desetljeće. Pravilima se ne štite samo konkurenti koji svojim nastojanjima, novim uslugama, investicijama, nižim cijenama i novim poslovnim modelima dovode do višestrukih blagodati za potrošače, nego se normom neposredno štiti i sam potrošač.

Unutar zaštite pretplatnika, odnosno potrošača, možemo govoriti o kaskadnosti normi i pripadajuće zaštite pri korištenju usluga elektroničkih komunikacija. Potrošači radi svojeg položaja ugovorne strane s manjim pregovaračkim kapacitetom prije svega uživaju blagodati obvezno pravnih normi. Osim toga, štite ih i opći

propisi koji reguliraju zaštitu potrošača te nadasve posebne norme koje reguliraju pružanje usluga elektroničkih komunikacija.

Dakle, pri reguliranju obveza operatora i potrošača treba voditi brigu o spomenutoj trostrukoj normiranosti, ali i o činjenici kako tržišnu utakmicu ne treba dodatno regulirati ukoliko je izvjesno da vodi direktnoj i trajnoj koristi za potrošače. Naime, često se zaboravlja jedna od osnovnih premisa društva za kojeg smo se opredijelili, a ta je da konkurentno tržište postigne blagotvorne učinke, kažnjavajući neefikasne i nagrađujući one koji potrošačima nude više (*pri tome, od navedenoga treba izuzeti one poduzetnike kojima je cilj aktivnosti spriječavati druge, a ne ostvariti trajnu blagodat za potrošače*).

Stoga, B.net je svjestan kako odluka o tome što regulirati nije jednostavna te nastoji prema svojem sektorskom regulatoru Hakomu biti lojalan u skladu s gore navedenim principima te shvaćanju tržišta i svoje uloge. Da izbjegnemo sve dodatne zabune, smatramo kako je Hakom, a prije svega njegove stručne službe, obavio sjajan posao u prethodnim razdobljima te želimo da se ovdje dani komentari B.neta isključivo tumače kao dobronamjeran doprinos što boljoj i jasnijoj uređenosti cijelog sektora.

Ipak, prema svemu do sad navedenom, smatramo kako je nepotrebno imati mnoštvo izvora regulacije istog društvenog odnosa te da je to čak i opasno s pozicija pravne sigurnosti ako svaki izvor regulacije nosi novu logiku uređenja. K tome, opća pravna teorija određuje doseg pravilnika kao regulatornog akta, i to na način da određuje kako se njime detaljnije razrađuju pojedine odredbe zakona radi njihove neposredne primjene. Iz navedenog je vidljivo kako nije ostavljeno mjesto za nova uređenja pravilnicima, a pogotovo ne za stvaranje potpuno novih pravila i kreacije odnosa, što isključivo pripada zakonima i snazi parlamentarne rasprave; o čemu je potrebno posebno voditi računa.

KOMENTARI PRAVILNIKA

B.net će najprije dati komentare za članak 34. Pravilnika, a zatim na ostale odredbe i to redom kako su navedene u Pravilniku. Odredbu članka 34. navodimo kao prvu radi njenog posebnog značaja i neobično teških uvjeta koji se njome određuju.

Članak 34. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako članak 34. Pravilnika treba brisati.

Obrazloženje:

Smatramo da je Hakom ispravno i poželjno postupio kada je u listopadu 2010. godine otvorio temu koja se citiranim člankom namjerava regulirati. Pri tome je organizirano predavanje i kvalitetna radionica na koju su se operatori kasnije očitovali. U okviru tadašnje rasprave, B.net se jasno očitovao o nekim dijelovima prezentacije, a što bi se moglo sažeti u četiri točke: (i) čim prije aktivirati server u CARnet-u (u CIX-u, na točki gdje su već

spojeni svi operatori i gdje obavljaju međusobni „peering“ i započeti s mjerenjima (temeljem certificiranog programa) kojima bi se prikupili podaci o stvarno postojećem stanju, (ii) mjerenje brzina treba biti temeljeno na duljem vremenskom intervalu, (iii) minimalna brzina najmanje jednaka 50% nazivne brzine paket, (iv) treba imati u vidu da korisnik svojom specifičnom konfiguracijom može bitno narušiti performanse (firewall aplikacije, ruteri itd.)

Nažalost, kako nakon prve radionice nismo nastavili s razradom i započetim mjerenjima na CIX-u, razumijevanje i znanje o stvarnim brzinama, na većem broju korisnika, u duljem vremenskom periodu i dalje su ostale nepoznanica. Danas, godinu dana kasnije, teško je složiti se s odredbama predloženog članka 34. jer bi posljedice mogle biti nesagledive u smislu nanošenja štete operatorima. Naime, krajnja mogućnost sankcioniranja operatora, mogućnošću raskidanja ugovora od strane pretplatnika koji tvrdi da nije dobio isporučenu brzinu može se zloupotrijebiti na razne načine. Konkretno, kabelska mreža podložna je „*napadi*“ na lokalnoj razini jer je koncipirana kao dijeljeni medij. Mehanizam je vrlo sličan mehanizmu koji se odvija u mobilnim mrežama (s tom prednošću da je broj korisnika i njihova lokacija - fiksna). Mogućnost organiziranog „*napada*“ unutar nekog naselja može rezultirati ugrožavanjem mrežnih resursa i kao rezultatom bitno smanjenim brzinama.

Prema informacijama kojima raspolaže B.net, navedena problematika nije regulirana državnim posredovanjem nizu značajnih europskih zemalja, dok je samo regulirana u Italiji i Španjolskoj. K tome, u Španjolskoj je zabranjeno oglašavanje brzina koje tehnologija teoretski ne podržava. U Italiji je u šestomjesečnom razdoblju izmjereno da prosječna dolazna brzina (download) iznosi 58% maksimalne. Problematika maksimalnih/minimalnih brzina, prema saznanjima B.neta, nije regulirana u Njemačkoj, Francuskoj, Švedskoj, Nizozemskoj (domovini kabelske TV u Europi), Velikoj Britaniji. Istovremeno, prijedlog članka 34. predstavlja neku vrstu kompilacije svih trenutnih praksi sa povećanim postocima.

Ukoliko bi Hakom kao upravno tijelu predmetnu materiju regulirao na opisan način Pravilnikom, stvorio bi se opasan i dugoročno zabrinjavajuć izuzetak. Naime, usklađivanje sa odredbom Pravilnika, ako je uopće moguće, zahtijevalo bi od operatora nesrazmjerno velika sredstva te bi se spriječile ili znatno ugrozile planirane investicije. Time bi se započeti kapitalni ciklus mogao poremetiti, a da pri tome nema izvora u zakonodavnoj aktivnosti niti u nužnim usklađenjima s europskim *acquisom*. Tako bitna pitanja, koja u konačnici predstavljaju znatna ograničenja poduzetničke aktivnosti i sloboda, mogu se uređivati samo zakonom, u sukladnosti sa člankom 50. Ustava Republike Hrvatske. Također, postupak donošenja zakona, gdje je ipak moguća proliferacija stavova ekonomske politike, s čim svakako ima veze, predmetna regulacija nomotehnički je logičniji izbor.

Mogući prijedlog:

Ipak, ako Hakom odluči regulirati predmetno, smatramo da bi, kao prvi korak, bilo dovoljno staviti omjer minimalna/maksimalna brzina na 50%, ali svakako mjereno u periodu od šest (6) mjeseci. Apeliramo na to da dok se ne steknu iskustva o postojećim performansama mreže, treba izbjegavati eksplicitne odredbe o raskidu ugovora jer je moguće da stvaramo neželjenu neravnopravnost ugovornih strana.

Jednostrano mjerenje od strane korisnika ne može imati za posljedicu smanjenje računa jer korisnik može vrlo lako umjetno izazvati usporenje na vezi i onda tražiti smanjenje računa (firewall, torrent...). Zbog toga jedino

ima smisla da mjerenja provodi Hakom ili trgovačko društvo/ustanova koja je nezavisna i za to ovlaštena od nadležnog tijela.

Stoga, mogući prijedlog, ukoliko se namjerava regulirati predmetno, mogao bi glasiti kako ga dolje navodimo.

Obveze operatora

Članak 34.

(1) Operatori javnih komunikacijskih usluga u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži su obvezni u pretplatničkom ugovoru navesti minimalne brzine širokopojasnog pristupa internetu za ugovorenu javnu komunikacijsku uslugu.

(3) Operatori javnih komunikacijskih usluga u nepokretnim mrežama obvezni su oglašavati minimalne brzine širokopojasnog pristupa internetu.

(4) Operatori iz stavka 1. ovog članka obvezni su odrediti minimalnu brzinu širokopojasnog pristupa internetu za sve svoje pakete koji sadrže uslugu širokopojasnog pristupa internetu na način da ista predstavlja vrijednost od najmanje 50% od maksimalne (oglašavane) brzine širokopojasnog pristupa internetu mjereno u vršnom prometnom satu (19- 23h), mjereno tijekom najmanje 30 uzastopnih dana.

(5) Pri određivanju minimalne brzine širokopojasnog pristupa internetu operatori iz stavka 2. ovog članka su obvezni u svim svojim paketima koji sadrže uslugu širokopojasnog pristupa internetu istu odrediti na način da ne može biti manja od vrijednosti određene relevantnim odlukama Agencije u mjerodavnim tržištima.

(6) Pri aktivaciji usluge širokopojasnog pristupa internetu operator javnih komunikacijskih usluga je obvezan osigurati korisnički račun od neovlaštenog korištenja na način da jedino krajnji korisnik usluge ima pristup internetu preko svog korisničkog računa.

(7) Pri aktivaciji usluge širokopojasnog pristupa internetu operatori javnih komunikacijskih usluga su obvezni krajnjim korisnicima dati pisanu uputu o mogućnostima zaštite korisničkog računa od neovlaštenog korištenja te o svim posljedicama korištenja usluge širokopojasnog pristupa internetu bez potrebne zaštite. Krajnji korisnik je obvezan svojim potpisom potvrditi da je na jasan i nedvosmislen način upoznat s uputama i da je iste preuzeo.

(8) Operatori javnih komunikacijskih usluga koji svojim korisnicima dodjeljuju korisničke račune su obvezni prigodom zasnivanja i raskida pretplatničkog odnosa pisanim putem upoznati pretplatnike:

1. da za korištenje ove vrste usluge mogu dobiti nekoliko identifikacijskih oznaka (korisničkih računa),
2. s načinom postupanja s tim podacima,
3. potrebi da se prigodom raskida ugovora o korištenju usluge mora zatražiti i isključenje svih dobivenih identifikacijskih oznaka (korisničkih računa), odnosno da korisnik može, ako to želi, zadržati svoje korisničke račune ako je spreman snositi buduće troškove.

(9) U slučaju prigovora krajnjeg korisnika na brzinu širokopojasnog pristupa internetu krajnji korisnik može zatražiti službeno mjerenje brzine koje provodi specijalizirana tvrtka, certificirana od strane nadležnog tijela, kao odgovarajući dokaz u postupku rješavanja prigovora.

(10) U slučaju da operator javno komunikacijskih usluga nije osigurao krajnjem korisniku ugovorenu, odnosno minimalnu brzinu širokopojasnu pristupa internetu, operator je obvezan krajnjem korisniku ponuditi prelazak na paket koji je prikladniji stvarno ostvarivoj brzini širokopojasnog pristupa internetu.

Članak 8. stavak 4. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako se propisanim stavkom ne može dovesti u pitanje razlog odbijanja sklapanja ugovora od strane operatora koji ne pruža univerzalnu uslugu, a za slučaj neplaćenih potraživanja (bez obzira jesu li takva potraživanja osporena ili ne).

Obrazloženje:

Člankom 8. stavkom 4. Pravilnika propisuje se kako operator može odbiti zahtjev (iz stavka 1. navedenog članka) u slučaju kada procijeni da podnositelj zahtjeva neće biti u mogućnosti, ili nema namjeru podmiriti svoja buduća ili već dospjela, a neosporena dugovanja za korištene javne komunikacijske usluge.

Ovime je operatoru, znatno smanjena sloboda ugovaranja i zaštite svojih opravdanih interesa. Postavlja se pitanje, zašto je u trenutku kad je narušeno povjerenje između operatora i pretplatnika, nametnuta obveza sklapanja ugovora. Iz ugovorne logike proizlazi da će se strane ustezati od produblivanja i širenja međusobnih odnosa u trenutku kad među njima nastane spor. Strana koja inzistira na daljnjem povećanju opsega prava i obveza u trenutku dok postoji spor može čak imati prijevartnu namjeru, no Pravilnikom se uskraćuje mogućnost odbijanja zahtjeva drugoj strani. Smatramo kako je ova odredba protivna Zakonu o elektroničkim komunikacijama (*Narodne novine broj 73/2008 i 90/2011; dalje u tekstu: ZEK*) te općenito načelu slobode ugovaranja i uređenja obveznih odnosa. Dok postoji spor o samoj obvezi ili njenoj visini, a sve dok se takav spor ne završi, ne može se nametati obveza sklapanja ugovora i na taj način narušeni ugovorni odnos opsegom širiti.

Mogući prijedlog:

Članak 8. stavak 4.

(4) Operator može odbiti zahtjev iz stavka 1. ovoga članka u slučaju kada procijeni da podnositelj zahtjeva neće biti u mogućnosti, ili nema namjeru podmiriti svoja buduća ili već dospjela. Operator mora prihvatiti zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ako podnositelj zahtjeva pruži odgovarajuće osiguranje za plaćanje usluga što uključuje, ali ne ograničava se na:

1. osiguranje predujma dovoljnog za pokriće računa za prvi mjesec korištenja usluge (predujam koji je pretplatnik osigurao operatoru javnih komunikacijskih usluga koristit će se za naplatu računa za korištene usluge),
2. osiguranje bankovnog jamstva ili nekog drugog operatoru prihvatljivog instrumenta osiguranja plaćanja,
3. prihvaćanje mjesečnog ograničenja korištenja usluga određenog od strane operatora,
4. ako je moguće, prihvaćanje korištenja usluge prema uvjetima za korisnike koji unaprijed plaćaju korištenje usluge.

Članak 8. stavak 13. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako članak 8. stavak 13. Pravilnika treba brisati.

Obrazloženje:

Članak 8. Stavkom 13. Pravilnika propisuje se kako u slučaju sklapanja ugovora u kojem postoji određeno probno razdoblje korištenja usluge unutar kojeg pretplatnik može istu otkazati bez naknade, operator mora obavijestiti pretplatnika usluge pisanim putem, u roku od osam (8) dana prije isteka probnog razdoblja, da se od određenog datuma pretplatnički ugovor neće moći raskinuti bez naknade. Ovakva odredba o naknadnom angažmanu obavijesti o već preuzetoj obvezi bez presedana je na hrvatskom tržištu i ne poznaje je, prema našim uvidima, niti jedna druga gospodarska grana. Ova odredba izaziva mnoge teškoće u provedbi te internoj organizaciji operatora te držimo da je ovaj Pravilnik pravi trenutak i mogućnost da napustimo ovo izrazito sporno rješenje.

Članak 10. stavak 1. alineja 1. Pravilnika

Prijedlog:

B.net predlaže da se članak 10. stavak 1. alineja 1. izmijeni na način da sad glasi:

„1. mogućnost naplate ponovnog uključivanja u situaciji kada je do isključivanja došlo pogreškom operatora;“

Obrazloženje:

Člankom 10. stavak 1. alineja 1. (nepoštene odredbe pretplatničkih ugovora) propisuje se kako pretplatnički ugovori ne smiju sadržavati nepoštene uvjete odnosno odredbe koje uzrokuju znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu pretplatnika. Uvjeti ugovora za javne komunikacijske usluge koji se smatraju nepoštenima odnose se na sljedeće mogućnosti operatora, ali nisu ograničene na: uvjetovanje **ponovnog uključivanja prijevremenim plaćanjem novčanog iznosa koji predstavlja nedospjela potraživanja nastala korištenjem javnih komunikacijskih usluga.**

Situacija u kojoj bi se prijećilo operatoru da zatraži primjereno sredstvo osiguranja bilo bi protivno rješenjima iz Zakona o obveznim odnosima, ali i samog predloženog Pravilnika (rješenje iz članka 8. stavka 4. alineje 1.). Napomenut ćemo kako je člankom 175. stavka 3. Zakona o obveznim odnosima propisano kako vjerovnik ima pravo zahtijevati ispunjenje prije roka ako mu dužnik nije dao obećano osiguranje ili ako na njegov zahtjev nije dopunio osiguranje smanjeno bez njegove krivnje. Dakle, u slučaju da operator upozori pretplatnika na mogućnost traženja primjerenog osiguranja za višestruko povećano korištenje usluga, i da to osiguranje primjeni smatramo kako je to u interesu obiju strana. Naime, čak i da se izda račun za takvo korištenje usluga, time se ne uklanjaju prava pretplatnika da prigovori obračunu. No, bilo bi apsurdno zahtijevati od operatora da nema pravo na traženje osiguranja u situaciji kad je došlo do znatne neravnoteže u međusobnim pravima (primjerice,

novi korisnik tijekom prvih nekoliko dana napravi neuobičajeno visok iznos potrošnje), ako takvo pravo može imati već i pri pristanku na upućeni zahtjev pretplatnika za sklapanjem ugovora.

Članak 10. stavak 1. alineja 3. Pravilnika

Prijedlog:

B.net predlaže da se izbriše članak 10. stavak 1. alineja 3.

Obrazloženje:

Člankom 10. stavak 1. alineja 3. (nepoštene odredbe pretplatničkih ugovora) propisuje se kako pretplatnički ugovori ne smiju sadržavati nepoštene uvjete odnosno odredbe koje uzrokuju znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu pretplatnika. Uvjeti ugovora za javne komunikacijske usluge koji se smatraju nepoštenima odnose se na sljedeće mogućnosti operatora, ali nisu ograničene na: mogućnost odbijanja zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa zbog dugovanja u slučajevima kada krajnji korisnik navedena dugovanja osporava u sudskom ili kojem drugom izvansudskom postupku.

Na ovom mjestu B.net ponavlja argumentaciju iznijetu u svezi članka 8. stavka 4. Pravilnika. Naime, ovime je operatoru znatno smanjena sloboda ugovaranja i zaštite svojih opravdanih interesa. Postavlja se pitanje zašto je, u trenutku kad je narušeno povjerenje između operatora i pretplatnika, nametnuta obveza sklapanja ugovora. Iz ugovorne logike proizlazi da će se strane ustezati od produbljivanja i širenja međusobnih odnosa u trenutku kad među njima nastane spor. Strana koja inzistira na daljnjem povećanju opsega prava i obveza u trenutku dok postoji spor može čak imati prijevartnu namjeru, no Pravilnikom se uskraćuje mogućnost odbijanja zahtjeva drugoj strani. Smatramo kako je ova odredba protivna Zakonu o elektroničkim komunikacijama (*Narodne novine broj 73/2008 i 90/2011; dalje u tekstu: ZEK*) te općenito načelu slobode ugovaranja i uređenja obveznih odnosa. Dok postoji spor o samoj obvezi ili njenoj visini, a sve dok se takav spor ne završi, ne može se nametati obveza sklapanja ugovora i na taj način narušeni ugovorni odnos opsegom širiti.

Članak 13. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako članak 13. Pravilnika treba brisati.

Obrazloženje:

Prijenos ugovora je institut obveznog prava, propisan člancima 127. do 130. Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine, broj 35/05 i 41/08*), čiji je domašaj u potpunosti uređen. Svako pod zakonsko uređenje već poznatog instituta dovodi do nomotehničkih nepreciznosti i mogućih nejasnoća u budućoj primjeni. Iz obrazloženja novog Pravilnika nije razvidan *ratio* ovog uređenja, no gramatičkim tumačenjem predloženoga dolazi se do zaključka kako poznati institut nije preuzet (niti dodatno razrađen), već iznova oblikovan. Tako se

ne može zaključiti je li se htjelo postići (privilegirano) sklapanje novog ugovora ili samo odrediti obvezni pristanak na prijenos ugovora. Kako god, B.net smatra kako je postojeće rješenje dano u okviru Zakona o obveznim odnosima u potpunosti zadovoljavajuće.

Članak 14. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako članak 13. Pravilnika treba brisati.

Obrazloženje:

Iako je namjera Hakoma jasna i opravdana, a to je, vjerujemo, punopravna mogućnost zakupnika i najmoprimca da sklapaju ugovore o korištenju usluga elektroničkih komunikacija, smatramo kako je predloženo rješenje nomotehnički višak. Naime, B.net i sad dozvoljava zakupnicima i najmoprimcima slobodno ugovaranje prava i obveze u svezi s korištenjem navedenih usluga, ukoliko imaju dozvolu vlasnika, a ne vidimo zapreke niti da drugi operatori to čine. Dapače, to je ekonomski interes operatora koji se može ostvariti temeljem pozivnih propisa te u tom smislu ne treba dodatno regulirati navedeno. Na taj način samo propise činimo manje čitljivijima i razumljivima.

Članak 16. stavak 3. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako je potrebno brisati članak 16. stavak 3. Pravilnika.

Obrazloženje:

Člankom 16. stavkom 3. Pravilnika propisano je kako je operator dužan u slučaju privremenog isključenja pretplatničke terminalne opreme zbog nepodmirenih dugovanja najmoprimca ili zakupnika obavijest poslati i vlasniku stana odnosno poslovnog prostora. Smatramo kako je odnos između zakupnika i zakupodavca, odnosno između najmoprimca i najmodavca pravni posao između trećih (*res inter alios acta*) promatrano s pozicije operatora. Stoga, nametanje bilo kakve obveze operatoru je transakcijski trošak koji treba snositi jedna od strana osnovnog posla kojim se dopušta korištenje stvari (nekretnine tj. poslovnog ili stambenog prostora). Ovo je nametanje obveze operatoru bez ikakvog rezona. Štoviše, operator ne mora niti znati za točnu adresu zakupodavca ili najmodavca, no s ovime može biti doveden u situaciju kako je propustio obveznu radnju prema istom.

Članak 17., a u svezi s člankom 19. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako je potrebno brisati smrt kao jedan od načina prestanka ugovora.

Obrazloženje:

Držimo kako je poželjna i dobrodošlo razmišljanje Hakoma što uraditi u slučaju smrti pretplatnika. Ne radi se o strogo osobnom odnosu koji bi trebao prestajati trenutkom smrti te predloženo rješenje ne smatramo održivim. Ovim rješenjem bi mogli dovesti operatore u situaciju da moraju kondicijskim zahtjevom tražiti povrat duga stvorenog od, primjerice, nasljedničke zajednice. Operator nema mogućnosti saznati je li došlo do smrti pretplatnika te prema toj činjenici ne može upravljati svoje postupke. Također, smatramo kako se ovo pitanje (radi se o prestanku ugovornog odnosa) ne može regulirati Pravilnikom, već mu je mjesto isključivo u zakonskoj regulaciji.

Mogući prijedlog:

Držeći intenciju Hakoma opravdanom, smatramo kako se pravo raskida pretplatničkog ugovora može omogućiti nasljedničkoj zajednici, s čim bi nasljednici kao sveopći pravi sljednici (ovdje fizičke osobe) bili u povoljnoj poziciji da mogu istupiti iz odnosa koji ne odgovara njihovim potrebama.

S druge strane, ugovor bi sve do trenutka raskida proizvodio učinke čime se ne bi se dovodili operatori do krajnje nepovoljne pozicije. S druge strane, kako je usluga često vezana za nekretninu ne bi se niti moguće osobe koje koriste navedene usluge dovodile do neželjenih situacija i problema s prestankom isporuke usluge (pri tome mislimo na članove domaćinstva, ali i druge osobe koje koriste nekretninu temeljem nekog ugovornog odnosa) po ugovoru koji je prestao.

Članka 20. stavak 3. Pravilnika

Prijedlog:

B.net predlaže da se članak 20. stavak 3. briše.

Obrazloženje:

B.net smatra da operator mora imati ovlast odrediti raskidne, odnosno otkazne rokove. Naime, operator je vezan značajkama tehničkog sustava, billinga pa i komunikacije sa samim pretplatnikom. Stoga, smatramo kako operator može unaprijed Općim uvjetima poslovanja propisati proceduru raskida i otkazne rokove. Naime, ako takve mogućnosti nema, operator može biti doveden u položaj da ne može izvesti raskid svojom krivnjom, iako je sam sustav oblikovao na način da primjerice pogoduje pretplatniku. Smatramo da pretplatnici mogu vršiti selekciju operatora i po ovom kriteriju te ne sklopiti ugovor ukoliko se raskidni, odnosno otkazni rok ne poklapa s njegovim željama i potrebama.

Mogući prijedlog:

Ukoliko Hakom ostane pri intenciji da regulira navedeno, B.net dolje predlaže podredno rješenje koje je s obzirom na značajke sustava jedino moguće primijeniti.

B.net predlaže da se članak 20. stavak 3. izmijeni na način da sad glasi:

„U slučaju kada pretplatnik zatraži raskid ugovora operator mu navedeni raskid mora omogućiti neovisno o postojanju potraživanja operatora prema navedenom pretplatniku, i to najkasnije s krajem mjeseca u kojem je raskid zatražen ako je raskid zatražen sedam najkasnije 7 (sedam) radnih dana prije isteka kalendarskog mjeseca.“

Članak 39. stavak 1. Pravilnika

Prijedlog:

B.net smatra kako u članak 39. stavak 1. Pravilnika potrebno izmijeniti na način da isti glasi: „Infrastrukturni operator obvezan je izraditi plan održavanja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme“.

Obrazloženje:

ZEK-om je propisano kako je infrastrukturni operator: pravna ili fizička osoba koja se koristi vlastitim nekretninama i/ili nekretninama drugih u svrhu građenja, održavanja, razvoja i korištenja elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture, ili koja je zasnovala pravo puta u skladu s ovim Zakonom, ili je obveznik davanja pristupa elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi i povezanoj opremi na temelju analize mjerodavnog tržišta provedene u skladu s ovim Zakonom.

Dakle, ZEK-om je propisano kako je infrastrukturni operator obveznik održavanja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme te stoga nije jasno zašto se ta obveza prebacuje na vlasnika mreže. To nije izvedivo jer i u međusobnim ugovorima između infrastrukturnog operatora i operatora korisnika to nije uređeno na takav način. Ovo pitanje se ne može urediti dijametralno suprotno od zakonskog rješenja.

ZAVRŠNE NAPOMENE

Iako je ovaj Pravilnik uslijedio u tijeku velike reorganizacije propisa iz područja elektroničkih komunikacija kao posljedica Izmjena i dopunama ZEK-a iz ove godine, njegov značaj je ogroman, a dosezi normi po obveze operatora usporedivi jedino sa samim ZEK-om.

Stoga, u kojem god obliku na koncu stupi na snagu, *vacatio legis* ovog Pravilnika mora biti znatan i dovoljan za prilagodbu operatora. Predlažemo da se njegova primjena odgodi najmanje 6 (šest) mjeseci, a u slučaju usvajanja članka 34. Pravilnika u obliku kako je predložen najmanje i do 1 (jedne)

godine. Time bi se operatorima pružilo razumno vrijeme za usklađivanje i optimizaciju internih pravila.

Također, uslijed činjenice kako su operatori tek prije nekog vremena mijenjali i usklađivali Opće uvjete poslovanja, smatramo da nije opravdano niti potrebno iznova tražiti takvo usklađenje. Naime, snaga normi iz Pravilnika djeluje neposredno i bez dodatne implementacije te je prema našem sudu izmjena Općih uvjeta poslovanja nepotrebna.

U vjeri kako je B.net svojim komentarima dao doprinos kvaliteti budućeg akta, s poštovanjem,

Mislav Bradvica
Korporativni pravnik

